

Bài 5 THAO TÁC VỚI BẢNG TÍNH

1. Điều chỉnh độ rộng cột và độ cao hàng

Khi em mở một trang tính mới, trang tính trống xuất hiện với các cột có độ rộng và các hàng có độ cao bằng nhau. Khi nhập dữ liệu vào các ô tính, có thể xuất hiện các trường hợp như minh họa trên hình 32 dưới đây.

Dãy kí tự quá dài được hiển thị ở các ô bên phải

Cột quá rộng

Dữ liệu số quá dài sẽ xuất hiện các kí hiệu #

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Bảng điểm lớp 7A							
2	Sĩ	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn	Tin học	Điểm trung bình	
3	1	Đinh Vạn H	8	7	8	8	#####	
4	2	Lê Thị Hoài	8	8	8	8	8	
5	3	Lê Thái Anh	8	8	7	8	8	
6	4	Phạm Như	9	10	10	10	10	
7	5	Vũ Việt Anh	8	6	8	8	8	

Hình 32

Nháy chuột chọn ô có dãy kí tự (văn bản) dài, em sẽ thấy toàn bộ nội dung của ô trên *thanh công thức* (h. 33). Nháy chuột chọn ô bên phải nó, *thanh công thức* cho biết ô đó không có nội dung gì (h. 34)

A1

Bảng điểm lớp 7A

A	B	C	D	E	
1	Bảng điểm lớp 7A				
2	Sĩ	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Vạn H	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoài	8	8	8
5	3	Lê Thái Anh	8	8	7

Hình 33

B1

A	B	C	D	E	
1					
2	Sĩ	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Vạn H	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoài	8	8	8
5	3	Lê Thái Anh	8	8	7

Hình 34

Tuy nhiên, nếu em nhập nội dung cho ô bên phải, nội dung của ô đó sẽ che lấp phần văn bản quá dài của ô bên trái (h. 35).

Nội dung của ô B1 che lấp nội dung của ô A1

	B1	X ✓ ✗	Năm học 2007 - 2008		
	A	B	C	D	E
1	Bảng Năm học 2007 - 2008				
2	Stt	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Văn I	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoai	8	8	8
5	3	Lê Thái Ar	8	8	7
6	4	Phạm Như	9	10	10

Hình 35

Do vậy để hiển thị hết nội dung các ô chúng ta thường phải tăng độ rộng của các cột hoặc để trình bày hợp lí cần giảm độ rộng của các cột khác.

Để điều chỉnh độ rộng cột, em hãy thực hiện các bước sau (h. 36):

1. Đưa con trỏ chuột vào biên phải của tên cột cần mở rộng

2. Kéo thả sang phải để mở rộng hay sang trái để thu hẹp độ rộng của cột

	A	B	C	D	E
1	Bảng điểm lớp 7A				
2	Stt	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Văn I	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoai	8	8	8
5	3	Lê Thái Ar	8	8	7
6	4	Phạm Như	9	10	10
7	5	Vũ Việt Ar	8	6	8

	A	B	C	D	E
1	Bảng điểm lớp 7A				
2	Stt	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Văn I	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoai	8	8	8
5	3	Lê Thái Ar	8	8	7
6	4	Phạm Như	9	10	10

Hình 36

Để thay đổi độ cao của các hàng em cũng thực hiện tương tự (h. 37):

	A	B	C	D	E
2	Stt	Họ và tên	Toán	Vật lí	Ngữ văn
3	1	Đinh Văn I	8	7	8
4	2	Lê Thị Hoai	8	8	8
5	3	Lê Thái Ar	8	8	7
6	4	Phạm Như	9	10	10
7	5	Vũ Việt Ar	8	6	8

Kéo thả chuột để thay đổi độ cao của hàng

Hình 37

Lưu ý: Nháy đúp chuột trên vạch phân cách cột hoặc hàng sẽ điều chỉnh độ rộng cột, độ cao hàng vừa khít với dữ liệu có trong cột và hàng đó.

2. Chèn thêm hoặc xoá cột và hàng

Em hãy quan sát hai trang tính được minh hoạ trên hình 38 dưới đây:

	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỚI KHỎI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	13
5	7C	6	6	12
6	7D	9	6	15
7	7E	9	7	16

	A	B	C	D
1				
2	SỐ HỌC SINH GIỚI KHỎI 7			
3				
4	Lớp	Tổng cộng	Nam	Nữ
5	7A	12	8	4
6	7B	13	8	5
7	7C	12	6	6
8	7D	15	9	6
8	7E	16	9	7

a)

b)

Hình 38

Hai trang tính này chứa dữ liệu giống nhau, chỉ có trật tự các cột là khác nhau. Ngoài ra hàng tiêu đề của trang tính trên hình 38b được tách ra khỏi vùng dữ liệu bằng một hàng trống, nhờ thế dữ liệu chính được trình bày tập trung và rõ ràng hơn.

Trong quá trình lập trang tính ta thường phải chèn thêm các cột hay các hàng vào vùng đã được nhập dữ liệu hoặc xoá bớt các cột hay các hàng không cần thiết. Ví dụ để có trang tính trên hình 38b em không cần phải lập lại trang tính mà có thể chèn thêm cột và hàng trên trang tính trên hình 38a và di chuyển dữ liệu của cột D sang vị trí thích hợp.

a) Chèn thêm cột hoặc hàng

Em thực hiện các bước sau đây để chèn thêm cột (h. 39):

1. Nháy chọn một cột

2. Mở bảng chọn Insert và chọn Columns

The image shows two screenshots of an Excel spreadsheet. The left screenshot shows a spreadsheet with columns A, B, C, and D. Column B is selected. The right screenshot shows the 'Insert' menu open, with 'Columns' selected. The spreadsheet on the right shows a new column inserted between columns B and C, and the data from the original column D has shifted to the right.

Hình 39

Một cột trống sẽ được chèn vào bên trái cột được chọn (h. 40).

Cột mới được chèn thêm

	A	B	C	D	E
1					
2	SỐ HỌC SINH GIỚI KHỎI 7				
3					
4	Lớp		Nam	Nữ	Tổng cộng
5	7A		8	4	12
6	7B		8	5	13
7	7C		6	6	12
8	7D		9	6	15
9	7E		9	7	16

Hình 40

Các thao tác chèn thêm hàng cũng tương tự:

1. Nháy chọn một hàng.
2. Mở bảng chọn **Insert** và chọn lệnh **Rows**.

Một hàng trống sẽ được chèn bên trên hàng được chọn.

Lưu ý: Nếu em chọn trước nhiều cột hay nhiều hàng, số cột hoặc số hàng mới được chèn thêm sẽ đúng bằng số cột hay số hàng em đã chọn.

b) Xoá cột hoặc hàng

Nếu em chọn các cột cần xoá và nhấn phím **Delete**, em sẽ thấy chỉ dữ liệu trong các ô trên cột đó bị xoá, còn bản thân cột thì không. Để xoá thực sự các cột hoặc các hàng, em cần sử dụng lệnh **Edit** → **Delete**. Hình 41 dưới đây minh hoạ các thao tác xoá cột:

	A	B	C	D
1				
2	SỐ HỌC SINH GIỚI KHỎI 7			
3				
4	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
5	7A	8	4	12
6	7B	8	5	13
7	7C	6	6	12

File Edit View Insert Format Tools Data Window

Undo Column Width Ctrl+Z

Cut Ctrl+X

Copy Ctrl+C

Paste Ctrl+V

Paste Special

Clear

Delete

Find... Ctrl+F

	A	D
1		
2	SỐ	
3		
4		
5		Tổng cộng
6		12
7		13
		12

1. Chọn các cột cần xoá
2. Mở bảng chọn **Edit** và chọn lệnh **Delete**

Hình 41

Khi xoá cột hay hàng, các cột bên phải được đẩy sang trái, các hàng phía dưới được đẩy lên trên.

3. Sao chép và di chuyển dữ liệu

a) Sao chép nội dung ô tính

Sao chép và di chuyển dữ liệu là một ưu điểm khi làm việc với máy tính và phần mềm. Sao chép và di chuyển dữ liệu giúp tiết kiệm đáng kể thời gian và công sức. Em đã được làm quen với khả năng này khi soạn thảo văn bản thông qua các nút lệnh **Copy** , **Cut** và **Paste** .

Chương trình bảng tính cũng có các lệnh và nút lệnh tương tự. Ví dụ, muốn đổi chỗ các cột dữ liệu B và C trên trang tính trong hình 42a, em chỉ cần sử dụng các lệnh đó để sao chép dữ liệu trong cột C vào cột trống (h. 42b) và lặp lại các thao tác sao chép thích hợp.

	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	
5	7C	6	6	
6	7D	9	6	
7	7E	9	7	

Hình 42a

	A	B	C	D	E	F
1	HỌC SINH GIỎI KHỐI 7					
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng		Nữ
3	7A	8	4	12		4
4	7B	8	5			5
5	7C	6	6			6
6	7D	9	6			6
7	7E	9	7			7

Hình 42b

Em thực hiện các thao tác sau đây để sao chép dữ liệu:

1. Chọn ô hoặc các ô có thông tin em muốn sao chép.

- Nháy nút **Copy** trên thanh công cụ.
- Chọn ô em muốn đưa thông tin được sao chép vào.
- Nháy nút **Paste** trên thanh công cụ (h. 43).

1. Chọn các ô cần sao chép nội dung và nháy vào nút

2. Nháy chọn ô đích và nháy vào nút

Kết quả

	A	B	C	D	E	F
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7					
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng		
3	7A	8	4	12		
4	7B	8	5			
5	7C	6	6			
6	7D	9	6			
7	7E	9	7			

a)

Hình 43

b)

Sau khi nháy nút , một đường biên chuyển động quanh ô có nội dung được sao chép xuất hiện. Sau khi nháy nút , đường biên đó vẫn còn để có thể sao tiếp nội dung sang các ô khác. Nhấn phím **Esc** nếu muốn loại bỏ đường biên đó.

Khi sao chép em cần chú ý những điều sau đây để tránh sao đè lên dữ liệu đã có:

- Khi chọn một ô đích, nội dung của các ô trong khối được sao chép vào các ô bên dưới và bên phải ô được chọn, bắt đầu từ ô đó.
- Nếu em sao nội dung của một ô và chọn một khối làm đích (không chỉ một ô), nội dung đó sẽ được sao chép vào mọi ô trong khối đích.

b) Di chuyển nội dung ô tính

Di chuyển nội dung ô tính sẽ sao chép nội dung ô tính vào ô tính khác và xoá nội dung ở ô ban đầu (h. 44a và h. 44b)

	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	13
5	7C	6	6	12
6	7D	9	6	15
7	7E	9	7	16

Hình 44a

	A	B	C	D	E	F
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7					
2	Lớp	Nam		Tổng cộng		Nữ
3	7A	8		12		4
4	7B	8		13		5
5	7C	6		12		6
6	7D	9		15		6
7	7E	9		16		7

Hình 44b

Em thực hiện các thao tác sau đây để di chuyển dữ liệu:

1. Chọn ô hoặc các ô có thông tin em muốn di chuyển.
2. Nháy nút **Cut** trên thanh công cụ.
3. Chọn ô em muốn đưa thông tin được di chuyển tới.
4. Nháy nút **Paste** trên thanh công cụ.

4. Sao chép công thức

Ngoài dữ liệu em còn có thể sao chép công thức. Khi đó các địa chỉ ô và khối có trong công thức được điều chỉnh thích hợp một cách tự động để cho các kết quả tính toán đúng.

Trong ô D3 của hình 43 có công thức =SUM(B3:C3) tính tổng số học sinh giỏi của lớp 7A. Để có số học sinh giỏi của các lớp khác, em chỉ cần sao chép nội dung ô D3 vào các ô khác trong cột D mà không cần phải nhập công thức trong từng ô.

a) Sao chép nội dung các ô có công thức

Trước hết ta xét ví dụ minh họa.

Hình 45a minh họa trang tính, trên đó trong ô A5 có số 200, trong ô D1 có số 150 và trong ô B3 có công thức: =A5 + D1 (1)

	A	B	C	D
1				150
2				
3		350		
4				
5	200			

Hình 45a

	A	B	C	D	E
1				150	
2					
3		350			
4					500
5	200				
6			600		
7					
8		100			

Hình 45b

Kết quả trong ô B3 là 350. Nếu em sao chép nội dung ô B3 vào ô C6, kết quả trong ô đích C6 sẽ khác với ô B3 (hình 45b, trên hình ô B8 có số 100, ô E4 có số 500 và ô C6 có số 600). Nháy ô C6 ta thấy trong ô đó có công thức

$$= B8 + E4 \quad (2)$$

Sau khi sao chép từ ô B3 vào ô C6, công thức đã bị điều chỉnh. Ta thấy rằng vị trí tương đối của các ô A5 và D1 so với ô B3 trong công thức (1) giống như vị trí tương đối của các ô B8 và E4 so với ô C6 trong công thức (2): (A5 nằm ở cột bên trái B3 và dưới hai hàng, B8 cũng vậy so với C6; tương tự D1 nằm cách bên phải B3 hai cột và lên trên hai hàng, E4 cũng vậy so với C6).

Như vậy:

- Trong công thức (1), A5 và D1 xác định quan hệ tương đối về vị trí của các địa chỉ trong công thức so với ô B3.
- Trong công thức (2) ở ô đích C6, sau khi sao chép, quan hệ tương đối về vị trí này được giữ nguyên bằng việc điều chỉnh A5 thành B8 và D1 thành E4.

Ta rút ra kết luận sau:

Khi sao chép một ô có nội dung là công thức chứa địa chỉ, các địa chỉ được điều chỉnh để giữ nguyên quan hệ tương đối về vị trí so với ô đích.

Lưu ý: Khi chèn thêm hay xoá hàng hoặc cột làm thay đổi địa chỉ của các ô trong công thức, các địa chỉ này sẽ được điều chỉnh thích hợp để công thức vẫn đúng.

Ví dụ: Trong các cột B và C trên hình 46a là số học sinh giỏi nam và học sinh giỏi nữ của các lớp 7. Để tính tổng số học sinh giỏi cho từng lớp trong cột D, em có thể thực hiện như sau:

Sử dụng công thức: $= B3 + C3$ trong ô D3 (hoặc hàm $= \text{SUM}(B3,C3)$). Chọn ô D3 và nháy nút **Copy**. Sau đó chọn các ô từ D4 đến D7 và nháy nút **Paste**. Chương trình sẽ tự điều chỉnh các địa chỉ trong công thức ở mỗi ô được sao chép. Tại ô D4 em sẽ thấy công thức: $= B4 + C4$

D3		fx =B3+C3		
	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	
5	7C	6	6	
6	7D	9	6	
7	7E	9	7	

Hình 46a

D4		fx =B4+C4		
	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	13
5	7C	6	6	
6	7D	9	6	
7	7E	9	7	

Hình 46b

Nhờ đó kết quả trong các ô được sao chép vào vẫn cho đúng tổng số học sinh giỏi của từng lớp.

b) Di chuyển nội dung các ô có công thức

Khi di chuyển nội dung các ô có chứa địa chỉ bằng các nút lệnh **Cut** và **Paste** , các địa chỉ trong công thức không bị điều chỉnh; nghĩa là công thức được sao chép y nguyên (h. 47a và h. 47b).

	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	12
4	7B	8	5	
5	7C	6	6	
6	7D	9	6	
7	7E	9	7	

Hình 47a

	A	B	C	D
1	SỐ HỌC SINH GIỎI KHỐI 7			
2	Lớp	Nam	Nữ	Tổng cộng
3	7A	8	4	
4	7B	8	5	12
5	7C	6	6	
6	7D	9	6	
7	7E	9	7	

Hình 47b

Lưu ý: Khi thực hiện các thao tác trên trang tính, nếu thực hiện nhầm, em hãy sử dụng nút lệnh **Undo** trên thanh công cụ để khôi phục lại trạng thái trước đó một cách nhanh chóng.

CÂU HỎI

- Muốn sửa dữ liệu trong một ô tính mà không cần nhập lại phải thực hiện thao tác gì?
  - Nháy chuột trên ô tính và sửa dữ liệu;
  - Nháy chuột trên thanh công thức và sửa dữ liệu;
  - Nháy đúp chuột trên ô tính và sửa dữ liệu.

Hãy chọn những phương án đúng.
- Nêu các thao tác có thể thực hiện được với các ô tính, khối, hàng và cột.
- Trong ô E10 có công thức $=A1+B3$. Công thức sẽ được điều chỉnh như thế nào nếu
  - Sao chép ô E10 vào ô G12;
  - Sao chép ô E10 vào ô G2;
  - Sao chép ô E10 vào ô E3;
  - Di chuyển ô E10 sang ô G12.